

Date Printed: 06/16/2009

JTS Box Number: IFES_79
Tab Number: 51
Document Title: Don't be Indifferent -- Think & Choose
Document Date: 1999
Document Country: Ukraine
Document Language: Ukrainian
IFES ID: CE01969

Економічна абетка виборця

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ
• ПОДУМАЙ • ОБЕРИ •

31. 10. 99

ІНСТИТУТ РЕФОРМ
INSTITUTE OF REFORMS

КОАЛІЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Видання підготовлене Інститутом Реформ

**Керівник авторського колективу,
Голова Інституту Реформ Віктор Пинзеник**

Шановний співвітчизнику!

Про вибори Президента у ці дні говорять усі – від малого до великого в містах і селах України. Повсюди чути: "Голосуй чи не голосуй – все одно нічого не зміниш!" або ж багатозначне "За кого ж голосувати?" Тому одразу зазначу – в книжці, яку Ви тримаєте в руках, немає відповіді на це запитання. Задумуючи її, ми свідомо не ставили перед собою такої мети.

Одним із завдань Коаліції громадських організацій України "Свобода вибору", до якої входить Інститут Реформ, є популяризація ідей громадянського суспільства і ринкової економіки, роз'яснення громадянам України механізмів голосування, поширення об'єктивної та неупередженої інформації про виборчий процес.

Ми підготували це видання, бо вважаємо, що лише обізнаний в механізмах функціонування економіки країни, громадянин може зробити правильний вибір, вибір усвідомлений, а не під тиском власних негативних емоцій чи сторонніх настирливих порад.

Іван Васюник

Директор Інституту Реформ

A stylized handwritten signature in black ink, appearing to read 'I. Vasynuk'.

*Видання здійснене за підтримки альянсу партнерства
Counter Part та завдяки програмі Freedom House
"Партнерство за реформи в Україні", що фінансуються
Агенцією Міжнародного Розвитку Сполучених Штатів (USAID).*

Що залежить від Президента України?

Насамперед варто нагадати, що Президент призначає прем'єр-міністра України та формує уряд. А отже, саме *Президенту належить визначальне слово у стратегічному плануванні економічної політики держави*. Він же має можливість її коригувати, користуючись своїм правом накладати вето на закони парламенту, а також видавати власні укази.

Глава держави визначає внутрішню і зовнішню політику України, є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил, тому від нього залежить обороноздатність країни.

Президент – головний представник України на міжнародній арені. Від його поведінки, висловлювань, іміджу значною мірою залежить і те, чи поважатимуть нашу державу в світі.

Зрештою, Президент – лідер нації та гарант Конституції.

*То ж чи маємо ми право ігнорувати вибори
глави держави?*

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ
ЩИЖУДЬБАЙДУЖИМ

Чому потрібно йти голосувати?

Ви переживаєте матеріальну скруту, Вам здається, що вже ніхто й ніщо не в змозі зарадити Вашій біді. То чи варто йти на вибори, коли все летить шкереберть?

Але спитаймо себе, чому пересічний поляк чи німець у день виборів полишає усі свої справи і статечно прямус до виборчої урни? Навіщо це їм, адже в їхніх країнах, хто б не прийшов до влади, це не призведе до кардинальної зміни обраного економічного й політичного курсу. Однак виборець усвідомлює, що, по-перше, у такий простий спосіб він виконує свій громадянський обов'язок. По-друге, задовольняє власну амбітність, змушуючи враховувати своє волевиявлення у загальному політичному процесі. По-третє, це просто традиція, яку не прийнято порушувати.

Для пересічного українця, загнаного в кут соціальними проблемами, така мотивація виглядає навіть трохи дивною. Але ж, не виглядає дивним прагнення піти на вибори, наприклад, Вашого сусіда?

Подумайте, чим він керується? Сусід, напевно, знає, що, на жаль, у нашій країні й досі кожен вибори залишаються "історичними подіями". Адже й зараз це *голосування може або повернути історичний процес назад, або сприяти поступу нашого суспільства*. Але чи усвідомлюєте це Ви?

А якщо Ваш сусід, захоче проголосувати зовсім не так, як цього бажаєте Ви? А може саме один його голос переважить політичні терези на користь руху назад. І саме Вашого голосу не вистачить, щоб цього не сталося.

Ви ще вагаєтесь? Не будьте байдужими.

Прийдіть і оберіть свого Президента!

ПОДУМАЙ

Повернення назад: у рай чи пекло?

У значної кількості громадян збереглася ностальгія за минулим, за тією системою, коли рівень життя хоч і був низьким, але все ж таки вищим за сьогоднішній. Досить важко переконати багатьох співвітчизників у тому, що причиною всіх негараздів є не самі реформи, а небажання їх проводити, страх перед прийняттям необхідних для суспільства рішень. І через це багатьом хочеться повернутися до знайомої адміністративно-командної економіки, коли держава нібито дбала про кожного.

Що ж нас чекає, якщо ми повернемося назад?

Звичайно, були колись дешеві ковбаса і хліб, і зарплату платили двічі на місяць. Але, якщо згадувати, то не тільки це.

Треба згадати 1933 рік, коли в Україні під час голодомору загинули мільйони селян. Не забути і 1937-39 роки: внаслідок масових розстрілів фактично знищений цвіт нації. А в повоєнні роки репресіями надовго забезпечено безкоштовною робочою силою безкраї сибірські простори. Були ще і Угорщина в 1956 році, Чехословаччина в 1968 році, Афганістан упродовж десяти років. І унікальний винахід тих часів – психіатричні лікарні як засіб перевиховання інакомислячих. Варто згадати і лідерів цієї держави, один з них усю країну засіяв кукурудзою і намагався побудувати комунізм, а другий – на сміх людям усього світу майже щороку нагороджував себе черговою золотою зіркою. Невже так швидко забулося?

А наші економічні "досягнення": довжелезні черги, за так званим дефіцитом, принизливе заглядання в очі знайомому завмагу, щоб він нам милостиво продав з-під прилавка банку кави, імпортну сорочку чи коробку цукерок. І вершина життєвого успіху – туристична поїздка в Болгарію чи Польщу, щоправда, за умови, що Вам підписав характеристику пильний секретар райкому.

Запитайте себе і дайте чесну відповідь: чи справді Ви хочете повернутися назад – до такого життя?

Може, краще припинити експерименти над своєю долею і зробити нарешті те, що зробили інші країни і що вивело їх на шлях піднесення і зростання добробуту?

МИЖЖУДІВ
БАЙДУВА
РДКУВА
НІ

ПОДУМАЙ

Що може підняти українську економіку?

Оживити українську економіку, дати роботу і зарплату людям, додаткові доходи в бюджет для потреб освіти, науки, культури, пенсіонерів, військових, малозабезпечених можуть лише вкладені у національні підприємства кошти – інвестиції.

Чи може таким інвестором, тобто рятівником бути держава?

Вона у своєму розпорядженні має єдиний ресурс для інвестицій – бюджет. В умовах, коли тільки борг перед пенсіонерами складає близько двох мільярдів гривень, здійснення інвестицій з бюджету не тільки не рятує економіку, а навпаки, знищує її. Припустимо, держава замість виплати пенсій підняла на ноги за рахунок своїх коштів два господарства на селі. Виникає запитання: хто купить додатково вироблене м'ясо, молоко чи сир, якщо у людей немає грошей? Навпаки, виплати з бюджету зарплати лікарям, учителям, пенсіонерам, військовим підтримують економіку. Бо за ці кошти купується продукція українських підприємств. Є і збут продукції, є і покупець, якому виплатили доходи.

Інвестором можуть і повинні стати приватні особи.

Громадяни України мають на руках тільки в гривнях більше 8 мільярдів. Ці кошти перебувають поза банківською системою, не приносячи користі суспільству.

Значна частина коштів заощаджена у твердій валюті – доларах, марках. За 1996-98 роки легально, через обмінні пункти країни було продано понад 15 млрд. доларів. За оцінками, в Україні у твердій валюті на руках знаходиться понад 10 млрд. доларів. Чимало коштів перебуває на рахунках за кордоном.

Проблема не у відсутності коштів, а в умовах їх інвестування. Умовах, за яких громадяни виявляють готовність вкладати їх у національне виробництво. Таких принципових умов дві.

Перша – це стабільна національна валюта. Інвестиції в економіку неможливі, коли гроші не виконують функцію заощадження.

Друга – так званий сприятливий інвестиційний клімат. Це такі умови, за яких власник коштів не тільки може повернути вкладені ним суми, але й отримати дохід, сплачуючи помірні податки. Це умови, коли не треба оббивати пороги десятків чиновників, щоб отримати їх згоду чи дозвіл на започаткування діяльності, коли немає ризику втратити вкладені кошти внаслідок необмеженого свавілля чиновника, який своїм рішенням, без суду, може, наприклад, припинити діяльність підприємств шляхом арешту рахунків чи майна.

ПОДУМАЙ

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ

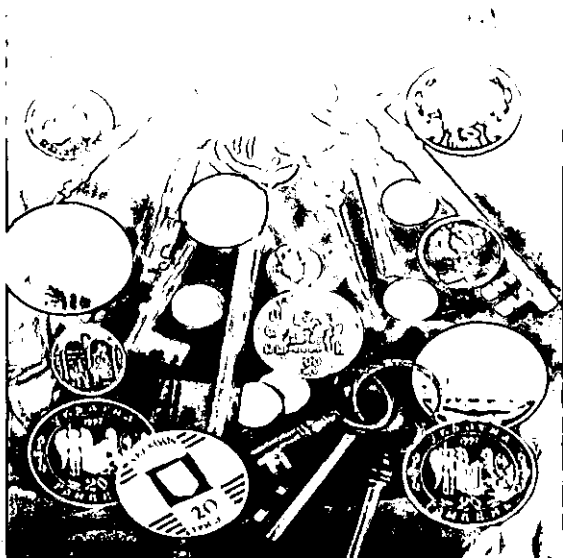
За наявності двох названих обставин не тільки іноземці, але й громадяни України починають вкладати власні кошти у піднесення національної економіки, навіть якщо ці кошти невеликі.

А чи можуть нас врятувати приватні вкладення, скажімо, у тисячу гривень?

Багато з нас побувало в сусідніх країнах. Наприклад, у Польщі з населенням у 38 мільйонів функціонує 2,5 млн. приватних підприємств, тобто в середньому одне живе підприємство на 15 громадян. За такими пропорціями в Україні цих підприємств мало б бути 3,3 мільйона. А 3,3 млн. українців, що вклали всього по 1000 гривень, це вже майже 4 млрд. грн. вкладень. Це вже не ледь помітний струмок, а повновода ріка економічного зростання. Бо кожне живе підприємство не тільки дає роботу нехай лише 3-5 громадянам, сплачує податки для пенсіонерів, бюджетної сфери, але й підтримує інші, купуючи їхню продукцію як безпосередньо, так і через виплату заробітної плати своїм працівникам.

Запитайте у свого кандидата про механізми залучення приватних коштів в економіку України!

ПОДУМАЙ

Чи можна повернути в Україну вивезені гроші?

Про валютні рахунки громадян України на Кіпрі чи в Ліхтенштейні чули всі: від пенсіонера до школяра. Важко точно оцінити їх загальну суму, але ніхто не сумнівається, що вона обчислюється мільярдами. Це кошти, яких так бракує для найбільш вразливих громадян України, для піднесення її економіки.

Чи можна ці кошти повернути силоміць? Спробувати, звичайно, можна, але зробити цього ще нікому не вдалося. Банкіри своїх клієнтів, як правило, не видають. Тому для нас важливіше інше – чи можна насправді ці кошти повернути в Україну і як це зробити? Відповідь на це запитання дає не тільки світовий, але й власний український досвід.

Єдиною силою, яка здатна це зробити є стабільна національна валюта. У 1997 році, коли гривня була стабільною грошовою одиницею, Україна продала на експорт товарів і послуг на суму понад 32 мільярди доларів США, а доларів в Україні за цей же період було продано майже на 13 млрд. більше. Надлишок – не що інше, як повернення твердої валюти в Україну! Це підтверджує і факт, що серед країн, звідки надходила валюта – уже згадувані Кіпр та Ліхтенштейн.

Чому це відбувається? Все просто: у 1997 році, продавши 100 доларів за 180 гривень і поклавши їх в український банк під 40 відсотків річних, через рік можна було мати вже 252 грн. (140 доларів). Якщо ж покласти в банк 100 доларів (на валютний вклад), то максимум можна було отримати 115 доларів. Така чудодійна сила стабільності національної валюти.

Долари, звичайно, мають не всі. Дехто їх навіть не бачив. *Яка ж користь простим трудівникам від їх повернення?* По-перше, наші заводи і фабрики потребують нового обладнання і технологій. Їх можна придбати лише за кордоном, а це потребує твердої валюти. По-друге, вкладені в наші підприємства кошти дадуть робочі місця, заробітну плату працюючим, додаткові доходи в казну. Вони принесуть користь усім.

А що думає з цього приводу Ваш кандидат?

ПОСІДУМАЙ

ПОДУМАЙ

Якою має бути економіка України?

Економіка може бути закрита і відкрита. Закрита економіка орієнтується на власний ринок, а міжнародна торгівля при цьому обмежується. Відкрита економіка – це великі масштаби торгівлі з іншими країнами, причому право здійснювати таку торгівлю мають усі суб'єкти господарської діяльності. Така економіка дозволяє отримувати дешевші й кращі товари, що виробляються в інших країнах, і, що важливо, – дає можливість впровадження найновішої техніки та передових технологій.

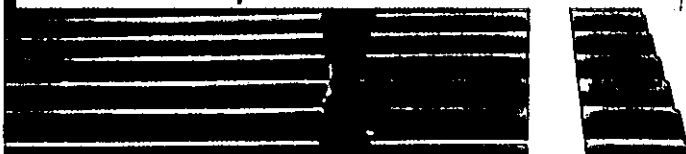
Для України зовнішня торгівля має особливе значення. Адже власної енергетичної бази країни недостатньо для забезпечення потреб підприємств та населення, а потрібні для цього кошти можна отримати лише від експорту.

Відкритість економіки не означає неможливості застосування Україною імпортних мит. У багатьох розвинутих країнах імпортні мита дають доходи бюджету в розмірі 4-5 відсотків валового внутрішнього продукту. В Україні за перше півріччя 1999 року відповідний показник склав лише 0,7 відсотка. Це спричиняє не тільки прямі, але й непрямі втрати бюджету через ускладнення роботи українських підприємств, що випускають взаємозамінну з імпортною продукцію.

Натомість, великих втрат зазнає економіка країни внаслідок застосування безпрецедентної практики більш сприятливого режиму оподаткування імпорту порівняно з національною продукцією, звільнення окремих підприємств від податків на імпорт, застосування до окремих країн так званого режиму вільної торгівлі, який не дозволяє встановлювати на товари з цих країн імпортні мита. Така політика веде до знищення національної економіки, вбиває перспективу її піднесення, оскільки в таких умовах нерідко вигідніше вкладати кошти в економіку інших країн, а потім вже імпортувати продукцію в Україну.

Чи знаєте Ви про погляди Вашого кандидата з цієї проблеми?

ПОДУМАЙ

Які функції має виконувати держава в економіці?

Серед громадян України чимало прихильників посилення ролі держави в економіці.

Що дасть зростання державного впливу?

Не можна забувати, що держава представлена певними владними органами, наприклад, урядом з усією його чиновницькою армією. Таким чином, посилення ролі держави – це посилення ролі чиновників, тобто залежності людини від бюрократичного апарату. Це не тільки сприятливі умови для свавілля бюрократів, але й прекрасні можливості для корупції. Пригадайте лише “ходіння по муках”, коли Вам доводилось отримувати дозвіл на забудову чи реконструкцію будинку. Такого ж знущання зазнає і той, хто хоче інвестувати в українську економіку. Тому і не відроджується наше господарство, зате процвітає корупція.

У чому ж завдання держави?

Завдання держави — не управляти економікою, а створити нормальні умови для її розвитку, збирати податки, розпоряджатися коштами, спрямовуючи їх переважно на соціальні потреби. Саме таку роль держави диктує нам життя.

В Україні давно нема держплану, ніхто не планує поставки продукції. У той же час у наших магазинах є все. Рука “невидимого держплану” постачає все, що купується. Часто бракує лише грошей. Отже, потрібно лише створити умови, за яких люди мали б можливість працювати і заробляти.

Посилення ролі держави в означеному напрямі є абсолютно необхідним і корисним. Держава, що виконує саме такі функції, створює сприятливі умови для піднесення економіки, а отже, зростання добробуту людей.

Куди мають йти державні гроші?

У кожній державі виробництво саме забезпечує своє існування. Продаючи вироблену продукцію, підприємство покриває фактичні витрати, в тому числі виплачує заробітну плату працівникам, і отримує від своєї діяльності певний прибуток. Але є сектори, які забезпечують загальні, суспільні потреби: оборона, безпека держави, внутрішній правопорядок, суд. На подібних принципах побудована в державі освіта, наука, культура, медицина. Крім того, в державі є громадяни, що вже не працюють або з тих чи інших причин не можуть працювати (інваліди, діти). Такими секторами, або як їх називають, бюджетними, має опікуватися держава. З цією метою держава формує спеціальний фонд коштів, що має назву бюджет. Основним джерелом його формування є податки, що збираються з підприємств і громадян.

Сам задум формування державного фонду коштів визначає його ідеологію: податки мають збиратися з тих, хто заробляє, і віддаватися

ПОДУМАЙ

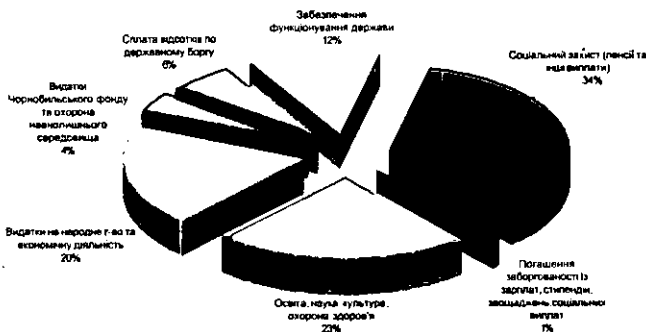
в ті сектори, що не можуть заробляти, але вони потрібні для всього суспільства.

Усім зрозуміло, що можливості держави залежать від стану економіки. Зростає виробництво – збільшуються бюджетні надходження. Коли ж виробництво перебуває у кризовому стані, виникають серйозні проблеми з фінансуванням бюджетної сфери. Багато з нас це добре відчуває на собі.

Спроби поділити через бюджет більше, ніж до нього надійшло, закінчуються тим, що одним дістається бублик, а іншим – дірка від нього. Іншими словами, витрачатися має стільки, скільки надійде.

З іншого боку, принцип, що діє в Україні щодо розподілу бюджету – “кожній сестрі по сережці”, має бути змінений. Коли спільний суспільний пиріг невеликий, його дають туди, куди неможливо не дати – зарплата працівникам бюджетної сфери, пенсії, допомоги, стипендії, борги за всіма виплатами, оплата комунальних послуг школами, лікарнями тощо. Тільки після цього можуть задовольнитися пріоритети другого рівня. Кошти з бюджету не можуть іти прямо туди, звідки вони надійшли, тобто у виробництво. Винятком є вугільна промисловість, проблеми якої не вирішити за рік.

Видатки зведеного бюджету України, включаючи Пенсійний фонд за 1998 рік склали 39,2 млрд.грн.

Такий підхід до використання державних коштів дозволяв би не тільки залишити “за бортом” ті витрати, без яких можна було б обійтися (будівництво дорогих адміністративних приміщень, пільги далеко не бідним громадянам). Подібний розподіл бюджетного пирога дозволить позбутися ганебного явища – заборгованості із заробітної плати у бюджетній сфері. *Раціональна бюджетна політика надає водночас підтримку економіці*, оскільки кошти, отримані школою, підуть на зарплату вчителям, а через них – на придбання товарів. Сплачуючи за спожиту електроенергію, школа фінансує енергетику, а та своєчасно розрахується з шахтарями.

ШИЖКУДІАВ
БІДКУВ
ІН

ОБЕРИ

ПОДУМАЙ

Кого має захищати держава?

Ідеться, звичайно, не про оборону від ворога чи посягань злочинного світу, а про соціальний захист.

Україна – це країна з системою соціального захисту, яка охоплює понад 21 млн. громадян, або більш як 40% населення, яким держава задекларувала свою підтримку.

Але, на жаль, досить часто тільки на папері.

Надзвичайна “турбота” українських політиків про своїх громадян призвела до того, що різного роду соціальні виплати і пільги можуть отримувати і ті, хто шмагток хліба не може купити, і ті, кого за нашими мірками ніяк не віднесли до бідних. На всіх бракує “дрібнички” – коштів. У таких умовах нерідко спрацьовує принцип *“битий небитого везе”*: пільгами і виплатами користуються не ті, кому сьогодні найважче.

Ми часто чуємо, як нам збільшують соціальні виплати, наприклад, пенсії. Правда, ми не бачимо при цьому бажання зменшити великі пенсії чи скасувати пільги чиновникам і депутатам. Така “турбота” обертається тим, що одним реально піднімають пенсії, а іншим – збільшують борги.

На жаль, в Україні не має закону, за яким Верховна Рада не могла би встановлювати будь-які нові виплати без фінансового обґрунтування. Тому нині діє безліч законодавчих рішень, що не виконуються, адже сумарна вартість їхньої реалізації становить майже 70% зведеного бюджету країни. Фактично на ці цілі в 1998 році було спрямовано 34% бюджету, тобто реальними грошима не було підкріплено і половини необхідних для соціального захисту видатків.

Так, Україна нині небагата держава. Але ми не настільки бідні, щоб найбільш нужденні громадяни не мали найнеобхіднішого. *Держава не має права витратити кошти на захист тих, кого не треба захищати.* Допомоги і виплати мають бути цілесовими і адресними.

Чи знаєте Ви, як Ваш кандидат збирається вирішувати ці складні проблеми?

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ

ПОДУМАЙ

Чи поверне нам держава втрачені заощадження?

Знецінення заощаджень позначалося на більшості населення країни. Але особливо болюче воно вдарило по тих, хто відкладав на старість, а тепер, отримуючи мізерну пенсію, позбавлений мінімальних засобів для існування.

Зауважимо, що знецінення вкладів — не тільки український феномен. Зараз єдиним реальним джерелом повернення вкладів є кошти державного бюджету. Але нині треба повертати 134 мільярди гривень. Тобто чотири бюджети 1999 року. Держава намагається частково повертати гроші вкладникам, але в нинішній кризовій ситуації не виконуються навіть незначні заплановані бюджетом показники щодо компенсації. Так, у 1998 році з передбачених 370 мільйонів гривень виплачено всього 20 млн, а за сім місяців 1999 року — 10 із запланованих 200 млн грн.

Розв'язати проблему знецінених заощаджень можна. Вирішальна умова для цього — досягнення піднесення економіки. Для України є реальним досить швидке доведення сум компенсацій у півтора-два мільярди на рік з подальшим їх збільшенням. Це дозволить регулярно здійснювати виплати вкладникам, а також проводити додаткові компенсації вкладів у випадку виникнення надзвичайних життєвих обставин.

Багато політиків використовують проблему повернення втрачених заощаджень при проведенні своїх передвиборчих кампаній.

Чи знаєте Ви, як пропонує вирішити це питання Ваш кандидат у Президенти?

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ

Чи можна зменшити податки?

Усі розуміють, що податки треба зменшувати. Зрозуміло і те, що економіка не відразу зреагує на зниження податкового тиску, а людей не можна залишити без засобів до існування.

Замкнуте коло? Ні. Його обов'язково треба розірвати. І хтось мусить це зробити.

Не викликає сумніву, що в період тимчасового зниження надходжень до бюджету одночасно мають бути зменшені "апетити". Це жодною мірою не повинно зачепити конче необхідних речей – зарплат лікарів, вчителів, військових, пенсій, допомог, стипендій та інших соціальних виплат. Проте, у бюджеті є чимало інших статей, наявність яких викликає цілком справедливі запитання співвітчизників.

Зокрема, погіршення ситуації в економіці відбувається за одночасного зростання адміністративного апарату. За роки незалежності він "потовщав" удвічі. Польща обходиться 30 міністерствами, у нас їх налічується понад 100, хоча і не всі вони називаються міністерствами.

Абсурдною виглядає ситуація, коли не платять мізерні пенсії, зате за державні кошти будують дорогі приміщення для

владних структур. А якби з таким будівництвом трохи зачекати?

Є сенс переглянути видатки на виробництво. Дивним є прагнення держави підтримати виробництво за рахунок запровадження нових податків на те ж виробництво. Це й одних не рятує, й інших вбиває.

Значною мірою тимчасову втрату доходів можна компенсувати скасуванням податкових пільг. Податки треба знижувати, але їх мають сплачувати всі.

Заради майбутнього піднесення економіки, а отже, і нашого добробуту, Україна має увійти у третє тисячоліття з новою податковою системою.

Дізнайтеся у свого кандидата про його концепцію податкової реформи!

ПОДУМАЙ

Як позбутися корупції?

Громадяни порівнюють корупцію з раковою пухлиною, що вразила всі гілки влади. Вона не тільки спричиняє моральну деградацію, але є однією з найбільших перешкод для економічного розвитку. Тому ми і переживаємо спад. За даними, одержаними організацією "Міжнародна відкритість", у 1998 році за рівнем корумпованості Україна посідала 69 місце із 85 обстежених країн. За дослідженнями, проведеними в 63 країнах світу, визначено, що у корумпованих країнах втрати ВВП сягають близько 50%.

Корумпованість — не вроджена вада людей, а продукт певної системи відносин. Найсприятливішим середовищем для корумпованих дій є ситуація, коли кроку не ступиш без дозволу державного чиновника. Хочеш вкласти гроші в Україну — півроку цілуй ручки кабінетів державних мужів. Треба реконструювати завод — доведеться побачити сотні облич, отримати їх "високий дозвіл". Арештували без суду рахунок Вашого підприємства — або зникай, тобто припиняй діяльність, або неси "подавання".

Чимало коштують і дії, коли існує можливість комусь надавати пільги в оподаткуванні, коли можна отримати особливі, монопольні умови для діяльності, а тому нас, покупців, змушують купувати за 10 гривень товар, який коштує всього 3 (вибору ж немає).

Сприяє корупції і відсутність можливостей суспільного контролю за владними діями. Одна справа, коли, наприклад, ліки за кошти бюджету купують за рішенням чиновника. І зовсім інша — коли відбір постачальника здійснюють за результатами відкритого конкурсу, оголошеного в газеті, за єдиним простим критерієм — найнижча ціна та відповідна якість.

Боротися з тінню, наступаючи на неї, — марна справа. Треба усувати носія тіні, боротися з причинами корупції, а не з її наслідками.

Запитайте у свого кандидата, якими методами він боротиметься з корупцією?

ПОДУМАЙ

ПОДУМАЙ

ПОДУМАЙ

Чи може Україна зрівнятися зі своїми сусідами?

1991 рік - визначальний як для України, так і для Польщі. Наша країна отримала політичну незалежність, а Польща стала на шлях переходу від жорсткої централізованої економіки до економіки, побудованої на ринкових засадах.

У 1991 році рівні економічного розвитку і стандарти життя населення в наших країнах були приблизно однакові. Зокрема, за величиною валового внутрішнього продукту у розрахунку на душу населення, який є загальноновизнаним показником рівня розвитку економіки країни, ми були практично на одному рівні, Україна навіть випереджала Польщу на 51 долар (у нас – 4069 доларів, у поляків – 4018 доларів).

Однак, того ж року наші дороги розійшлися. Польща пішла шляхом рішучих, навіть жорстких економічних реформ, які отримали назву "шокової терапії". Згодом головний архітектор польських реформ Л.Бальцерович неодноразово заявляв, що його головною помилкою було те, що реформи були недостатньо радикальними.

Україна ж вибрала шлях половинчастих, непослідовних економічних перетворень, які народ назвав "шоком без терапії". Ми ніби робили те саме, що й наші сусіди. Вони – приватизацію, і ми – приватизацію. Польща розвиває малий бізнес – і в Україні про нього говорять.

Проїшло вісім років. Потрібно підвести підсумки і зробити висновки.

1997 рік, у дол. США

Показники	Польща	Україна	Різниця
Валовий внутрішній продукт (ВВП)	136 млрд	52 млрд	в 2,6 рази
Надходження до бюджету	38 млрд.	15,6 млрд	в 2,4 рази
Обсяг прямих іноземних інвестицій	20,6 млрд	2,7 млрд	7,62
Обсяг іноземних інвестицій на душу населення	734	54	13,4
Середня зарплата	340	87	3,9
Мінімальна пенсія	100	10	в 10 разів

Про рівень розвитку економіки наших сусідів свідчить те, скільки хвилини в середньому має працювати людина щоб заробити на найнеобхідніше:

	Україна	Чехія	Угорщина	Австрія
Хліб (1 кг)	33	16	15	3
Молоко (1 л)	44	12	13	3
М'ясо (1 кг)	275	131	119	30
Пиво (0,5 л)	66	10	10	3

Висновок напрошується один: ми втратили потенціал і відстали від своїх сусідів, які пішли далеко вперед.

Приклад Польщі, Чехії та інших країн переконує в тому, що навіть за короткий термін можна досягти реальних економічних результатів і побудувати таку економіку, яка може забезпечити українському народу гідне життя.

ПОДУМАЙ

*Ми щиро хотіли допомогти Вам зорієнтуватись у тому
вирі економічних проблем, у якому Ви щодня перебуваєте.
Можливо, комусь здалося, що ми дещо згустили фарби, а хтось
вважає, що не показали всієї складності існуючих проблем.
Може й так. Але ми знаємо напевно – Україна в складній
економічній ситуації і треба це усвідомлювати.*

*Однак, незважаючи на все, ми віримо, що все можна
змінити на краще. І досвід інших країн нас у цьому переконує.
Потрібна лише воля, бажання і чітке усвідомлення того, що
треба робити.*

*Але спочатку має бути правильний вибір. А тому ми
закликаємо Вас:*

Не будьте байдужими! Подумайте! Оберіть!

ПОДУМАЙ

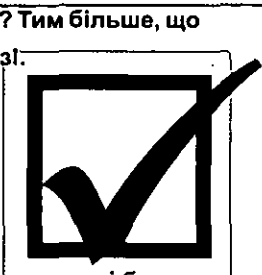
НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ

ИЗБЕРИ

Як оцінити реальність обіцянок кандидата?

Під час виборчої кампанії на громадян звалюється шквал обіцянок, гасел, побажань. Як розібратися в цьому потоці програм, відрізнити декларовані заклики і реальні шляхи їх досягнення, як не помилитися, не стати на дорогу тих намірів, якими може бути вимощений шлях у безвихідь? Тим більше, що ми вже не раз мали змогу обпектися на цій дорозі.

Якщо Вам незрозуміло, яким чином буде досягнуто та чи інша програмна установка кандидата, подумайте, чи варто голосувати за нього. Вас повинні переконати, як буде досягнута та чи інша мета.

Ідеться про підвищення заробітної плати — повинні бути зрозумілі джерела, за рахунок яких це буде зроблено.

Ви чуєте обіцянки про скорочення безробіття і піднесення економіки — має бути визначено механізми, які дадуть змогу запрацювати заводам і фабрикам, аграрному сектору.

Говориться про зниження податків — треба водночас дати відповідь на запитання: з чого будуть виплачувати зарплати лікарям, учителям, науковцям, військовим, пенсії пенсіонерам, допомоги малозабезпеченим?

Обіцяють швидко повернути знецінені вклади — Ви маєте побачити джерела одержання коштів для цього.

Хочуть повернути вивезені капітали — мусите твердо переконатися в наявності механізмів повернення.

Ми зобов'язані перестати обманювати самих себе і не давати можливості обманювати нас.

Тільки чесна і відверта політика здатна привести Україну до успіху.

**Що Ви будете робити 31 жовтня 1999 року?
Вибірайте:**

- Проведете цілий день на дачі
- Спатимете до обіду, почастуєтеся варениками, а потім підете на пиво
- Поїдете з друзями на природу
- Будете шаткувати капусту
- Відвідасте родичів на селі

Оберете свого Президента

